

پایگاه منتظران شهادت

نگاهی گذرا به شش گری و عملکرد قرارگاه کربلا

جلد اول

از آغاز جنگ تا پایان عانیات طریق القدس

عبدالرضا سالمی نژاد

نام باب: ایگار منتظران شهادت/ جلد اول
تألیف: عبید "رضا المی نژاد"
مدیریت پروژه: قرارگاه من لقه' کربلا، پایگاه منتظران شهادت
نظارت علمی: سردار احمد خادم سیدالشهدا (دانش پژوه)
نظارت محتوایی: محمود هرتی
مدیریت اجرایی: معاونت فرهنگی و عملی روانی قرارگاه
مصاحبه ها: عبدالکریم گلیپ، علم هاشمیان
انتشارات: نیلوفران
شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه
طرح جلد: حسین سالمی نژاد
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۹۳-۶۶-۷
شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۳۵-۳۴-۷

عکس روی جلد، نمای حسینی شهدای پایگاه منتظران شهادت قرارگاه کربلا در گلف اهواز

02144443162 09125497040 09163450887 09161130561

www.nilooofaran.com

info@nilooofaran.com

تهران: پونک سردار جنگل نبش گلزار یکم پلاک ۱۱۷ واحد ۵

فهرست

پیشگفتار

۱۵

فصل اول: بروز بحران و جنگ در خوزستان

- ۲۳ خوزستان در گذر زمان
۲۵ تاریخ خوزستان / ایران
۲۶ خوزستان در آغاز اسلام
۲۷ اقتصاد و منابع طبیعی
۲۸ شهرستان‌های خوزستان
۳۰ آثار باستانی
۳۱ انقلاب اسلامی در خوزستان

بخش اول: بروز بحران

- ۳۵ پیشینه تاریخی روابط ایران و عراق
۳۵ پیدایش عراق
۳۶ اختلافات ایران و عراق پس از جنگ جهانی اول
۳۸ اختلافات ایران و عراق پس از جنگ جهانی دوم
۳۸ قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر
۳۹ زمینه‌های موثر در بحران
۴۰ فعالیت‌های ضدانقلابی و تخریبی گروه‌های سیاسی داخلی
۴۷ اقدامات ضدامنیتی رژیم بعث عراق

۶۰	بحران در مرزها
۶۴	استقرار در پاسگاه های مرزی
۶۶	تعرضات مرزی ارتش بعث عراق
۶۷	الف) تجاوزات هوایی
۶۸	ب) تعرضات زمینی
۷۲	آمار تجاوزات عراق در طول مرز
۷۲	نتایج تـ و زات مرزی عراق
۷۲	گاه شمار رویدادهای مهم شهریور ۱۳۵۹
۷۴	آخرین هشدار
۸۰	و سرانجام جنگ
۸۳	پیوست یک/ روزهای آغازین - یک، احمد سیاف زاده
۸۶	پیوست دو/ روزهای تجاوز، مهندس نوای موسی
۸۹	بخش دوم: بروز جنگ
۸۹	وضعیت سیاسی - امنیتی کشور و محرک های آغاز جنگ
۹۳	بهانه های رژیم بعث عراق برای حمله به ایران
۹۴	ساختار دفاعی کشور پیش از جنگ
۹۶	اهداف رژیم بعث از جنگ
۹۷	بخش سوم: عملیات اشغال
۹۷	استعداد نظامی ارتش بعث و گستره میدان رزم
۹۷	سازمان رزم
۹۸	آغاز تهاجم هوایی
۱۰۱	اهداف عملیاتی، سازماندهی و محورهای اصلی تهاجم ارتش عراق
۱۰۳	نتایج تهاجمات زمینی ارتش بعث

- ۱۰۳ گزینه های ایران در برابر جنگ
- ۱۰۶ به انتظار ارتش
- ۱۱۰ پیوست یک/ آرایش نظامی دشمن، سردار سرلشکر غلامعلی رشید
- ۱۱۶ پیوست دو/ نیروهای مردمی، امیر سرتیپ ۲ بازنشسته، عبدالحسین مفید

فصل دوم: ظهور راهبردهای دفاعی

- ۱۲۳ اشاره
- ۱۲۴ بخش اول: راهبر مقابله در برابر تجاوز
- ۱۲۶ حضور مردم در صحنه های جنگ
- ۱۴۲ توقف ماشین جنگی دشمن
- ۱۴۴ کسب اعتماد به نفس
- ۱۴۷ شکل گیری خطوط مقدم نبرد
- ۱۴۸ خاکریز اولین نوآوری
- ۱۵۰ انجام عملیات شبیخون
- ۱۵۳ عملیات نجات اهواز
- ۱۵۸ نیروهای غیور اصلی
- ۱۶۷ یک خاطره
- ۱۷۱ اجرای عملیات آب
- ۱۸۲ تشکیل ستاد عملیات جنوب
- ۱۸۸ استقرار در گلف
- ۱۹۰ تشکیلات گلف، پایگاه منتظران شهادت

- بخش دوم: راهبرد آزادسازی کلاسیک
- ۱۹۵
- ۱۹۶ عملیات پل نادری
- ۱۹۸ عملیات آفندی شمال آبادان
- ۱۹۹ عملیات نصر (هویزه)
- ۲۰۰ عملیات توکل
- ۲۰۳ ناکارآمدی شورای عالی دفاع
- ۲۰۶ انشقاق در یزیت و فرماندهی صحنه جنگ
- ۲۱۱ مدیریت ناموزون فرماندهی کل قوا
- ۲۱۳ فقدان راهبرد و سنجش کارآمد نظامی
- ۲۱۵ پیوست یک/ عملیات ترساک، سردار سرلشکر غلامعلی رشید
- ۲۱۷ پیوست دو/ حماسه هویزه، محمدرضا نادرزاده
- بخش سوم: راهبرد عملیات محدود و مبارزاتی نامتمرکز
- ۲۱۹
- ۲۲۱ ظهور تفکر خلاق عملیاتی
- ۲۲۳ پدیده ای به نام حسن باقری
- ۲۲۹ ترسیم چشم انداز تحول در گلف
- ۲۳۲ شرح صورتجلسه: ۲۳ دی ۵۹
- ۲۳۷ تحول در ستاد عملیات جنوب
- ۲۳۹ نمونه های موفق استراتژی نوین
- ۲۴۱ گام به گام به سوی راهبرد نوین رزمی
- ۲۴۷ دست آوردهای مهم راهبرد عملیات محدود
- ۲۵۰ پیوست یک/ اصول تفکر نوین
- ۲۵۲ پیوست دو/ گلف زمینه ساز تحول
- ۲۵۷ پیوست سه/ تجربه های نو

فصل سوم: ظهور راهبرد آزادسازی نوین و تشکیل قرارگاه کربلا

۲۶۳	اشاره
۲۶۳	عملیات فرمانده کل قوا، خمینی روح خدا
۲۶۴	سازماندهی و آموزش
۲۶۵	تامین مهمات
۲۶۷	شرح عملیات
۲۶۸	نتایج عملیات
۲۷۰	زمینه های تشکیلاتی فرارگ
۲۷۱	شرح عملیات ثامن الائمه حضرت حصر آبادان
۲۷۷	تشکیل قرارگاه کربلا
۲۸۳	طرح فرمانده مشترک
۲۸۶	عملیات طریق القدس زمینه ساز تشکیل قرارگاه کربلا
۲۹۰	شکل گیری استراتژی نظامی
۲۹۰	طرح ریزی سلسله وار عملیاتی
۲۹۱	ساماندهی سازمان رزم سپاه (تشکیل تیپ های مانوری)
۲۹۶	تحول در دکترین نوین نبرد
۳۰۴	عملیات طریق القدس، آزادسازی بستان و ۷۰ روستا
۳۰۵	آمادگی برای عملیات
۳۰۶	استعداد دشمن
۳۰۷	ماموریت و اهداف
۳۰۷	سازمان رزم
۳۰۸	ویژگی های مهم عملیات طریق القدس
۳۰۹	نتایج عملیات
۳۰۹	خسارات و تلفات وارده به دشمن

۳۱۰	ارزیابی عملیات
۳۱۵	نتایج و نکات آموزشی عملیات طریق القدس
۳۱۷	پیوست یک/ جدال با رمل، مهندس ابوالفضل حسن بیگی
۳۱۹	نتیجه گیری
۳۲۱	منابع و مآخذ

فصل چهارم: ضمانت

۳۲۵	عکس ها و یادها
-----	----------------

پیش گفتار

ظهر آخرین روز سربور ماه سال ۱۳۵۹، ده ها فروند هواپیمای جنگی با ورود به حریم هوایی خوزستان پایگاه ها و مراکز نظامی شهرهای دزفول، اهواز، امیدیه، آبادان و... را مورد هدف بمب ها و راکت های خود قرار دادند و با شکست دیوار صوتی شهرهای یاد شده، پیش از دریافت هر گونه پاسخی، آسمان خوزستان را ترک کردند.

صدای غرش آن ها و دود و آتشی که از خود بجای گذاشتند، به یکباره تمام مردم این شهرها را به چالش انداخت و سطح گسترده ای از گمانه زنی و شایعات را بین آنها پراکند. اگر چه فاصله اندک زمانی کودتای پایگاه 'شهید نوژه همدان' با این واقعه، تمام احتمالات را به سمت کودتایی دیگر سوق داد، اما انتشار اخبار دست اولی از مرز نشینان و سایر مردم روستاهای غربی کشور به سمت داخل مرزها، خیلی سریع خبر حمله ارتش بعث عراق به میهن اسلامی به قطعیت رساند.

۱- کودتای نقاب که به نام کودتای نوژه شناخته می شود کودتایی بود که چندی پس از به قدرت رسیدن جمهوری اسلامی، توسط تنی چند از افسران ارتش شاهنشاهی ایران و با تمرکز افسران نیروی هوایی شاهنشاهی برای بازگرداندن شاپور بختیار و حذف امام خمینی (ره) و نابودی نظام نوپای جمهوری اسلامی، طرح ریزی کرده بودند. این کودتا قبل از وقوع در ۱۸ تیر ماه ۱۳۵۹ (۹ ژوئیه ۱۹۸۰) با دستگیری و کشته شدن تعدادی از عوامل آن فاش شد. ۲- شهید سرهنگ خلیان محمد نوژه در سال ۱۳۲۴ در تهران و خانواده ای متدین و مذهبی به دنیا آمد. تحصیلات خود را تا اخذ مدرک دیپلم ریاضی در زادگاهش پی گرفت و در همان سال وارد دانشگاه افسری شد و بعد از اتمام دانشکده جهت طی دوره سامانه های کنترل سلاح به آمریکا اعزام شد، اما علاقه وافر او به خلبانی باعث شد تا وارد دانشکده خلبانی نیروی هوایی شود. دوره مقدماتی پرواز را در ایران و دوره تکمیلی آن را در آمریکا فرا گرفت و در سال ۱۳۵۱ با اخذ نشان و مدرک خلبانی به جمع خلبانان اف-۴ پیوست. این شهید عزیز مأموریت های بسیاری را انجام داد تا سرانجام در پی فرمان امام (ره) برای کمک به دکتر مصطفی چمران در سرکوب تجزیه طلبان مسلح و در حالی که روزه بود در ۱۳۵۸/۵/۲۰ به پرواز درآمد که هواپیمایش در آسمان کردستان ایران - منطقه عمومی پاوه - توسط نیروهای ضد انقلاب سقوط کرد و به شهادت رسید. در پی این واقعه و به پاس اولین شهید نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، پایگاه سوم شکاری همدان که قبل از انقلاب به پایگاه شاهرخ و بعد از پیروزی انقلاب به پایگاه حر معروف بود به پایگاه 'شهید نوژه' تغییر نام یافت.

تا آن روز هیچ کس فکر نمی کرد حلقه های از هم جدای تعرضات هوایی و زمینی دولت عراق به مرزهای غربی کشور که از خرداد ماه سال گذشته آغاز شده بود، انفجارات گسترده عوامل بیگانه در جای جای خوزستان به خصوص انفجار خطوط لوله گاز و نفت، فعالیت های ضد امنیتی گروه های سیاسی وابسته از جمله گروه خلق عرب در اهواز و شهر های جنوبی استان، ترور و بمب گذاری علیه نیروهای وفادار به نظام اسلامی در کوچه و بازار، ورود انبوه اسلحه و مهمات به کشور از مرزهای غربی، سرکشی سران بعضی از سران قبایل مرزی علیه نیروهای امنیتی کشور، عائله آفرینی گروه های وابسته در شهر های مختلف خوزستان از جمله خرمشهر و آبادان و اندیشکشی مسجد سلیمان..... این قدر به هم مرتبط بوده و خیلی سریع خود را در زنجیره ای به هم پیوسته نشان دهد. تردید فرمانده کل قوا، بنی صدر و برخی از سران نظامی کشور به وجود چنین جبهه ای و عدم باور او به توانایی دولت عراق از حمله به کشوری که از جمعیتی سه برابر خود برخوردار باشد، تلاش های سپاه و نیروهای جوان و انقلابی را برای آمادگی در برابر چنین هجومی نبینانداشت.

چند روز بعد، رژیم بعث عراق خطه ای از سرزمین های میهن اسلامی را با تانک ها و نفربر های خود درنوردید، بسیاری از روستاها و برخی از شهر های مرزی را به تصرف خود درآورد و ضمن درهم شکستن آخرین مقاومت ها در خرمشهر و به محاصره درآوردن آبادان، با قدرت هر چه تمامتر به طرف اهواز و دزفول پیش رفت و آن ها را در آستانه سقوط قرار داد.

حضور قوای دشمن در دب حران در ۵ کیلومتری اهواز، مهمترین تهدید بود که می توانست به جدایی خوزستان از کشور منجر شود. تنها قدرت منطقه ای که به ترسست جلوی ماشین جنگی رژیم بعث عراق ایستادگی کند و یا حداقل باعث کند شدن حرکت پرشتاب او برای رسیدن به اهدافش باشد، لشکر ۹۲ زرهی خوزستان، تنها لشکر حاضر در منطقه بود که او نیز در بدترین شرایط ممکن قرار داشت، دستگیری فرمانده و برخی از سران آن در جریان کودتای نوژه همدان، تغییرات اساسی در سازمان رزم و ادغام های داخلی اش که عمری ۱۹ روزه داشت، تصور اینکه این لشکر، علی رغم شجاعت برخی از نیروها و فرماندهان آن در درگیری های منطقه ای با دشمن بتواند، وزنه ای قابل تامل به حساب آید، را به تردید انداخت.

انفجار مرموز انبار مهمات لشکر ۹۲ زرهی در اهواز، همزمان با پیشروی ارتش بعث عراق

از محور سوسنگرد - حمیدیه با هدف تسخیر اهواز و پرتاب گلوله های توپ و موشک های کاتیوشا به داخل شهر، شایعه ورود ارتش بعث عراق را به داخل اهواز قوت بخشید. از طرفی متشنج شدن اوضاع شهر و وحشت زنان و کودکان، انعکاس خود را تا بیت حضرت امام در جماران رساند. در چنین شرایطی و در پاسخ به عدم وجود مدافعی در مقابل ارتش بعث، حضرت امام فرمودند: «مگر جوانان اهواز مرده اند؟!»

این سخن کلیدی، ضمن اینکه سرآغاز تمام حملات و شبیخون هایی شد که پس از آن توسط نیروهای انقلابی، دشمن سر پا مسلح را به ستوه آورد، نبردی دفاعی که ارکان اصلی آن را نیروهای داغلب مردمی تشکیل دادند، را رقم زد و از آن پس حتی مدیریت جنگ به عهد مردم گذاشته شد.

در نهم مهرماه ۵۹ یعنی در بین روز جنگ، اولین حمله نیروهای مردمی با ۲۸ تن از جوانان غیور اهواز به فرماندهی علی شریعتی، نظامی بازنشسته ارتش، در محور حمیدیه صورت گرفت و دشمن را تا آن سوی بستان وادار به عقب نشینی کرد.

برنامه ریزی فرمانده کل قوا بنی صدر در ارتش - جمهوری اسلامی برای خارج کردن ارتش بعث از خاک میهن در شش ماهه اول جنگ، اجرای چهار عملیات در شمال غرب دزفول، منطقه سوسنگرد و شمال آبادان همراه بود که علی رغم ستاین به موفقیت هایی در ساعات اولیه عملیات، ولی هر چهار عملیات به شکست انجامید و جسات و تلافی نیز به ارتش عراق بخشید تا در پیشروی بیشتر در خاک میهن اسلامی دست زده و او را برای تکرار چنین عملیات هایی از طرف سپاه اسلام، هوشیارتر نماید.

حضور چشمگیر جوانان کشور در قالب سپاه های کشوری و گرومهای مختلف حزب الله از جمله ستاد جنگ های نامنظم به فرماندهی شهید چمران و شهید هاشمی و انجام عملیات چریکی و شبیخون اگرچه نتوانست تحولی اساسی را در میدان رزم موجب شود اما با زنده نگه داشتن روحیه جنگاوری قوای اسلام آنها را برای عملیات آینده و سرنوشت ساز در آمادگی رزمی قرار می داد. علاوه بر آن، موجب زمین گیر کردن دشمن شده و او را از پیشروی بیشتر منصرف می کرد. اجرای عملیات آب و رها کردن آب های رودخانه کرخه و کارون در زیر پای دشمن به پیشنهاد شهید چمران در وسعت گسترده ای از سرزمین های اشغالی برای مهار پیشروی

دشمن در همین راستا انجام پذیرفت. ناکار آمدی شورای عالی دفاع و مدیریت جنگ، انشقاق در مدیریت و فرماندهی جنگ برای ساماندهی میدین نبرد، مدیریت ناموزون فرماندهی کل قوا و عدم بکارگیری نیروهای مردمی در جهت انهدام ماشین جنگی دشمن، فقدان راهبرد منسجم و کار آمد نظامی از جمله مشکلاتی بود که جنگ را به یک نبرد فرسایشی تبدیل کرده بودند. هجوم نیروهای جوان انقلابی از سراسر میهن اسلامی به جبهه های جنگ با حداقل امکانات و تجهیزات، مورد نیاز برای مقابله با دشمن برای خارج کردن جنگ از حالت فرسایشی به جنگی فعال و روبه جلو، با انجام عملیات شبیخون در سراسر جبهه ها، موفقیت هایی را پیش روی سپاه اسلام قرار داد که اساس آن راهبرد عملیات محدود شکل گرفت.

از طرفی تشکیلات ستاد عملیات جنوب (از نخستین روزهای آغاز جنگ)، که بعدها جای خود را به قرارگاه مقدم جنوب، قرارگاه کربلا داد، اساسی ترین اقدامی بود که ضمن تعریف و تبیین راهبردهای دفاعی نوین، رسته های تفکر و تحولات اساسی در نبردهای آینده را فراهم آورد.

فرماندهی، هدایت و سامان بخشی عملیات ها و نیروهای اعزامی به جبهه در قالب سپاه های کشوری و تقسیم جبهه های نبرد بین آن ها، از اساسی ترین این اقدامات به حساب می آمد.

انجام عملیات محدود در جای جای جبهه های جنگ با اتکاء به انگیزه های دینی و با یادآوری حماسه عاشورای حسینی، در شش ماه اول جنگ، به برتری جبهه های جنگ، دشمن یعنی را در رسیدن به اهدافش که مهمترین آن جدا سازی خودشان از کشور بود، ناکام گذاشت.

تمرکز نیروهای جوان انقلابی تحت عنوان ستاد عملیات جنوب، انجام موفق و راهگشای عملیات های محدود در صحنه سیاسی اجتماعی، منطقه ای و بین المللی، ترسانه کارشناسان نظامی و سیاسی غربی را نیز به سمت جبهه های جنگ معطوف کرد و منجر به تحولات گسترده در زمینه های یاد شده گردید.

محوریت یافتن گلف، پایگاه منتظران شهادت و ظهور شخصیت های اثرگذاری چون شهید داود کریمی، شهید حسن باقری، محسن رضایی، شهید علی صیاد شیرازی، غلامعلی رشید و رحیم صفوی و نقش محوری آن در ساماندهی و مدیریت جنگ، خیلی سریع کفه ترازو را به نفع قوای اسلام برگرداند و زمینه های وحدت فرماندهان ارتش و سپاه را فراهم آورد.

تفکر خلاق عملیاتی و انجام موفق چندین عملیات رزمی براساس دکترین جدید و پیروزی

بزرگ رزمندگان اسلام در شکست حصر آبادان ضمن اینکه جنگ را از بن بست خارج می نمود، منجر به ظهور دکترین نوین آزاد سازی مناطق اشغالی گردید که تا پایان جنگ با انجام هر عملیات، بخشی از سرزمین های میهن اسلامی آزاد می گشت.

به دنبال سقوط هواپیمای C-130 ارتش، حامل فرماندهان و فاتحان عملیات ثامن الائمه و در پی تغییرات صورت گرفته در ارتش و سپاه پس از انتخات سرهنگ علی شیرازی به فرماندهی نیروی زمینی ارتش و محسن رضایی به فرماندهی کل سپاه و ارائه طرحی تحت عنوان «فرمانده مشترک» از طرف این دو فرمانده اصلی میدان جنگ، زمینه های شکل گیری قرارگاه مشترک که بعدها در قالب قرارگاه کربلا تجسم پیدا نمود، فراهم گردید.

هرچند در جریان عملیات ثامن الائمه یک همپوشانی بین ستاد عملیات جنوب و قرارگاه کربلا وجود داشت اما این قرارگاه عملاً کار خود را از قبل از عملیات طریق القدس با نقش آفرینی وحدت فرماندهی، ارتش و سپاه آغاز نمود ولی با این همه عنوان «قرارگاه کربلا» رسماً در جایی درج نشد.

شکل گیری استراتژی نوین نظامی بر اساس آن، بر طرح ریزی سلسله وار عملیاتی و ساماندهی سازمان رزم سپاه با تشکیل تیپ های مانوری بود و از درون وحدت فرماندهی بیرون می آمد، به عنوان مهمترین دست آورد فرماندهان قرارگاه کربلا نحوه ای اساسی در جبهه های جنگ را موجب شد که اولین دست آورد آن آزاد سازی بستان و اطراف ای اطراف آن تحت عنوان عملیات طریق القدس بود.

با این نگرش در سالهای اول جنگ (از نیمه دوم سال ۱۳۵۹ تا ابتدای سال ۱۳۶۱) که موضوع اصلی این جلد از مجموعه کتاب های قرارگاه کربلا می باشد، جمهوری اسلامی ۴ راهبرد مهم نظامی را به اجرا در آورد و با آزمون و خطاهای سنگین، ضمن اخذ برتری در میدان رزم، سرانجام موفق به بیرون راندن قوای دشمن از بخش مهمی از میهن اسلامی گردید.

قرارگاه کربلا به عنوان فرایندی از تلاش ها و عملیات رزم قوای اسلام، حاصل وحدت فرماندهان سپاه و ارتش در طرح ریزی و اجرای عملیات آزاد سازی بود که روند و چگونگی شکل گیری آن با پیشینه وقایع و حوادث میادین رزم در این جلد مورد بررسی قرار می گیرد. به لحاظ نقش قرارگاه کربلا در ساماندهی، سازماندهی و فرماندهی صحنه های جنگ در

جغرافیای خوزستان و اهمیت این قرارگاه در مدیریت عملیات، این تحقیق تلاش دارد صحنه های جنگ را در سطح کلان بررسی کرده و تصمیمات راهبردی قوای اسلام را در مقابل دشمن اشغالگر مورد ارزیابی و بازبینی قرار دهد؛ با این همه اشاره به مصادیق، پرداخت به جزئیات و بیان خاطرات مهم فرماندهان و نیروهای موثر رزمنده و مسئولین استانی و کشوری در راستای مفاهیم بیشتر و آشنایی خوانندگان با وضعیت های پیش آمده، صورت گرفته است.

در فصل اول کتاب، ضمن مطالعه خوزستان در گذر زمان موضوعاتی از جمله خوزستان در دوره باستان و در دوره اسلامی تا وضعیت کنونی طرح شده و همچنین تقسیم بندی جغرافیایی، اقتصاد و منابع طبیعی این استان که همواره عامل اصلی طمع ورزیدن دولت ها و نیروهای بیگانه به این استان بود، است. صورت اجمالی و گذرا پیش رو قرار داده شده است.

مطالعه انقلاب اسلام در خوزستان و پرداخت به دو موضوع اساسی بروز بحران و بروز جنگ و مسائل متنوع مردم را به این دو، بخش اول از فصل نخست کتاب را به خود اختصاص داده است.

بخش سوم با عنوان عملیات اشغال تلاش دارد اهداف و انگیزه های رژیم بعث عراق را از حمله به خوزستان و گزینه های پیش روی ایران در مقابل این هجوم مورد بررسی قرار دهد. فصل دوم کتاب به بررسی راهبردهای درستی جمهوری اسلامی ایران در مقابل هجوم و اشغال سرزمین های میهن اسلامی توسط ارتش بعث عراق اختصاص دارد. در این بخش به این موضوع پرداخته شده که نظام اسلامی با بهره گیری از حاکم عاشرای حسینی و براساس حقوق بین الملل، حق قانونی خود دانسته که اقدام به مقاومت و انجام عملیات علیه قوای دشمن برای جلوگیری از پیشروی و بیرون راندن آن ها از خاک کشور نماید. در این راستا به عنوان اولین راهبرد که از آغاز جنگ تا پایان سال ۱۳۵۹ با محوریت نیروهای مردمی ادامه داشت، ضمن اجرای عملیات شیخون اقدام به انهدام ماشین جنگی دشمن کرده و او را در رسیدن به اهدافش، ناکام گذاشت. در ادامه به این موضوع پرداخته می شود که ارتش جمهوری اسلامی با فرماندهی، فرمانده کل قوا، بنی صدر، راهبرد آزادسازی کلاسیک را رویه عملیاتی خود علیه دشمن قرار داد و با انجام ۴ عملیات در نیمه دوم سال ۵۹ تلاش نمود قوای دشمن را از خاک میهن بیرون براند اما اگرچه با موفقیت هایی دست یافت، ولی به لحاظ اشکالات اساسی از جمله

عدم هماهنگی بین طرح ریزی، زمین عملیات و توان رزم، هر ۴ عملیات منجر به شکست شد. بخش دوم از فصل دوم کتاب به بررسی سومین راهبرد نظام اسلامی در مقابل دشمن، یعنی راهبرد عملیات محدود و نامتمرکز پرداخته است. این راهبرد که از ۲۶ اسفند ۵۹ تا شهریور ماه سال بعد، دامنه خود را در جبهه های جنگ گسترانده بود، زمینه ساز راهبرد چهارم جمهوری اسلامی ایران در مقابل دشمن گردید. به بیان دیگر راهبرد آزادسازی نوین که در فصل سوم کتاب مفصلاً به آن پرداخته شده، حاصل دست آوردهای راهبردهای پیشین به خصوص راهبرد عملیات محاربه می باشد. در فصل آخر ضمن بررسی این راهبرد سرنوشت ساز به روند رو به رشد قرارگاه کربلا و حوادث و رویدادهای مربوط به آن پرداخته است.

تلاش تحقیق بر این است که ضمن بیان روند تشکیل قرارگاه کربلا، عملکرد این قرارگاه را در چهارچوب مأموریت های ابلاغ شده در دوران دفاع مقدس و سالهای پس از آن تاکنون، در قالب چند جلد کتاب و مأموریت های مخاطب خود قرار دهد که کتاب حاضر اولین جلد از این مجموعه می باشد. کمبود منابع کتابخانه ای و اسناد و مدارک قابل تامل در خصوص قرارگاه کربلا و همچنین نبود تحقیق مشابه در زمینه تحقیقاتی و مطالعاتی یکی از مشکلات اساسی در روند شکل گیری این تحقیق بوده که امیدواریم این اثر بهانه ای برای جلب نظرات کارشناسی فرماندهان و رزمندگان عزیز سالهای دفاع مقدس و بذل مشارکت مخاطبین فرهیخته جهت انعکاس در چاپ های بعدی باشد.

پیشاپیش ضمن تشکر از کلیه فرماندهان، مسئولین و نیروهای پران ارتش و سپاه خصوصاً مجموعه قرارگاه کربلا که ما را در تهیه این مجموعه یاری رسانانند، کمال سپاسگزاری را دارم همچنین مراتب قدردانی خود را از حسن توجه و حمایت های روحی و معنوی سردار سرافراز و فرمانده شجاع قرارگاه منطقه ای کربلا، سردار سرتیپ احمد خادم سیدالشهداء (دانش پژوه)، جناب سرهنگ عبدالرضا ذکی پور، بهمن محمدیان و برادر فرهیخته ام جناب آقای محمود ذهرتی دارم.